

ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУНДА

Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиуму чоотча чаа болуп арктен хуралыга «Республиканын салгыт организациаларынын ажылынын байдалы болган ону экижидер хемчеглерин дугайында» Тыва АССР-нин Дээди Советинин 1961 чылдын июль 24-теги доктаалым респотребсоюз биле аш-чемин хандырылга чери канчаар күсүдөн турарынын дугайында респотребсоюзтун баштаар черинин дарагы эш Б. К. Бугдешевтин болган аш-чемин хандырылга черинин на- чалыгы эш Г. Г. Осмоловскийнин илтигелдерин дугайында чуталды.

Хыналдаан болган айтырым чуталган турган илерзин болза, ул доктаалым күсүдөн талазы-биле респотребсоюзтун баштаар чери база аш-чемин хандырылга черинин кылган. 1963 чылга болзаарга өркөн чылдын чоңга 3 млн. 231 муң рубль хой түнүк бараанын саткан, магазиннер биле столовааларын четкизи алган калбарган. Кызылда болган чамдык районнарда салгыт- нин чаа депшилдег хевирлерин

непертеркен, чоңуу хандырымын културалык азын белин, соопу тур бараннарнын ассортименти калбарып, шыгары ажаккан. Хер- реглекчилер нитилелдеринин ажи- альн акижидеринче утланган азын практиктик хемчеглер база алдын- ган, салгыт биле нитинин чеме- нилге черлеринин мурнаачылары- нын саны өзүп турар. 24 брига- ларга коммунист күш-ажалын колдоткучтери. салгыттын 44 ажи- альчылары коммунист күш- ажиальн шалычылары деп бе- дик атты тырышкан. Ам 650 ажи- альчыларын хаара туткан 81 бри- гадала ол бедик ат даш демисежин турар.

Оюк-биле нады, салгыт болган нитинин чеме-нилге черлеринин ажиальн ам-аза уузг четпестер бар болуп үргүзүлүшүмүн турар деп. Дээди Советтин Президиуму демдегелген. Респотребсоюзтун сис- темасы кол-кол ажиальн болган сан-хөө көргүзүлүшүнүн планын онзалгаларын 1964 чылда күсүт- пээн. Үрүмкестен сазар бараан са- ылыгын респотребсоюз арктен чы- лын 98,3 хуу, а бо чылдын январь айынын планын күтпө 90,9 хуу күс- сеткен. 23 хергеклекчилер нити- лелдеринде анир чылын 11 нити- лелдер чыл планын күсүтпээн. Оларнын итинде Бин-Хем райпо— 94,2 хуу, Улуг-Хем райпо—98 хуу, Кызыл горпо—95,9 хуу, Бай-Тайга сельпо—96,7 хуу болган оон-аза өске.

Бараан саарылгалынын планын күсүтпейн турарынын кол чы- дагалаларын бирокча болза ажи- альн чыдагаларына биле дык хой магазиннер болган столова- ларын болганчак-аза хандычак бо- луп турары болуп. Илтигелдерин респотребсоюзтун сис- теминге арктен чылын 6535 мага- зин-хүн болган. Эч-не хой хуи- нерин Барын-Хемчик, Улуг-Хем, Чөөн-Хемчик, Бин-Хем районна- ры болган Кызыл горпоу үкесинер. Республиканын салгыт болган нити- нин чеме-нилге черлеринин сис- темасында совет салгытын чуртун үрээр, салгыт алычкыларга эддек эвес чураттар ам-аза хой.

Чончун эргекжог чутула хер- гекчилерин барааннарын салгыт- ларын утуктедирер, маангын ыра- кым оларларга, фермаларга ажиальн турар малчынарга чутула бараан- нарын чедирин салгытларын саа- дадып, үзүктелдирер чураттар са- дыт организациаларында ам-аза бар бооп үргүзүлүшүмүн турар. Чижээ, круп, макарон кылыгары, шаажаа аяктар, кышкы барттер шыккан өске-аза чутула барааннар Барын-Хемчик районунун скла- дааларына четирин санын-биле бар турда-ла, райондан кашкыа кило- метрге турар Шекпоз суурнуу ма- газининде ол барааннар чок турган. Турар хоорайнын ажиальн ба- рааннарын салгытты хевис кы- лыгары биле чадыгар эде- рер, а кезде магазиннерде олар мы- рынчал чок, кезде чончун өртүзүп да ол барааннарда хергекледер ды- ка уузг. Өвүр районун Улаатайга хойжу бригадала аярк арктен чылдын сентябрь айда-аза хандыган, Улуг-Хем районун Баян-Ноода ке- рде магазин барык беш ай итинде ажиальдаан. Чөөн-Хемчик районун Ман-Чүрөг, Холчүктүг, Баян-Тала,

Хөндөргей, Ниме даш өске-аза чамдык черлерде малчынар сап- дайлар, куняа столдары, хевис, до- рожка, сава, уругулар хевис, кышкы берт, шифонерлер болган өске-аза барааннар чок деп хомудуп турар, ол хирезинде-ле ол барааннар рай- понун складаларына четирин са- нын-биле бар болуп турар.

КЫШТАГЛААШКЫН

Амгы үеде ферма бүрүзүндө, шээр малдын тортору колданырында мас- салыг оолдашкын чоруп турары- биле черелештир мал кыштагалашкы- нын доозарынын айтырымы ажиальн бүрүзүндө эң чутула ажиальн болуп.

Ындыг турбуже Өвүр районун «Коммунизмче орук» колхозунда мал кыштагалашкынын канчаар доозарынын салым-хуузу даш дү- рүзүндө көзүлбейн турар. Колхоз- та 20,2 муң баш нитинин малы бар. Ам үеде ол малдын байдалы кончуг багай. Колд бөрүзүндө 40—60 баш хойнуу күжү аршып ба- скарсап, а колхозта нитизи-биле ындыг хойлар муң баш ашкан бол- ган оларнын саны хун бүрү көүд- деп турар. Ажил-агылда 1964 чыл- да төртүтүнгөн 372 баш бийик, молдугуларын күжү ортумактан куу болган арган. Колхозта мал- дын хорамчалы азелген болган ам 63 баш хой чудуп өлгөн.

Колхозта инектер массалыг тө- рүп эгелген болза-да, хүнде инек бүрүзүндө күтпө 1,2—1,5 литр сүт саап ап турар, ол дээрге херек кырында бизаларын экижеринге- даа четпес чыгам-дыр. Марттын 10- та чедир 3223 баш чаш хураган ал- ынган. Оларын чегеринин ай- тырым организастаан.

Ам үеде чамдык молдугуларга кодуру, бууру бар бооп турар. Бажа- ларга вентиляция, багай, шыкма, нити бооп турарында хойларын дүгү дүжүп эгелген. Хойжу Дажы- Доржула 20 төрүр хойларын дү- гүнүн барык ден кезин чудууну дүжүп турар. Хойжу Кечин-оолда ындыг хойлар -15, а өске хойлар- нын ол хире эвес-аза болза, дүк- тери база-ла чудууну дүжүп турар. Ында минералдык чегер чегпейн турар.

«Коммунизмче орук» колхозта мал ажиальнда дык берге байдал тургустунган дээрин хыналда көр- гүзүп турар. Чижээ, ам бирден уш ай чедир назылыг үш муң хура- ганнар тус-тус колданыларга бар. Оларын чутпа незинин сүзү-биле дооруктары берге. Оларга концент- раттар, ситен, силос, сүт, минерал- дык чегер херек. Бир эвес бо чүдүлери организастаан болза, он чөзбө хонунтан хураганнарын болган өске-аза малдык массалыг өлүмүшкенин эгелен болуп чадаса.

Нитинин малын, ылангыя чаш хураганнарын камгалап алыр даш хойжулар бүгү хемчеглерин ап ту-

Эң дүрген хемчег алыр

рар. Чижээ, хойжулар Дажы-Доржу 360, Т. бачей 275, Т. Кенен 257, М. Саидан 216, М. Намбар-оол 206 хураганын чангыс-аза чидирин чок- ка дооруктуруп турарлар. Ынчалза- даа бир эвес колхозтун баштаар ке- лерин дарагы эш В. Бөрбю, кол- зоотехник эш М. Эртинге болган баштаар черин өске-аза кези-нүн хойжуларга чогур дузаны көргүсөс болза, оларнын моон сон- гар малдын баш саанын бүрүн кам- галап алыр берге.

Кыштагалашкынын чедирчегин доозарынын бүгү байдалыра кол- хозта бар. Март 10-да байдал-биле алырга, колхоз 1750 тонна силос- ту, 192 тонна ситенин, 25 тонна концентратты турган. Оон аныкта республиканын Көдө ажиальн министрствозу колхозка 65 тонна концентратты немей үндүрүп берген.

Саар инек бүрүзүндө хүн бүрүдө 25 кг силос, 3 кг ситен, 1—2 кг концентрат, бир хойга-ла 2 кг силос, 0,5 кг ситен, 50—100 грамм концентрат бээр кылдыр чегерил- генин организастаарына чегер бүрүн четир дээрин санаашкынар көргүсөс, а хураганнарын, биза- ларын кыштагалашкынын төнчү- зүндө чедир чогур чегерилге-биле хандырып болуп.

Мал чегерилге бар-аза болза, фер- маларга, кыштагаларга оларын сөөртүп чедирин организастаан. Ынчалза чегерилге бар, а мал аштан, сүт ишпейн, нежеде денал чок, дүк нежедеп өсөй турар шыкма. Чижээ, күсүк үеде чүс кт ажи диг- рин деналыг турган бизаалар амгы үеде 70—80 кг деналыг аларган. Бо колхозта саар инектер хүнде күтпө 1,2—1,5 кг сүт берип турда. «Кызыл туу» колхозтун фермалында шак-ла ындыг инектерин хүнде ортумак саалдык 5,3 кг чедип ту- рар.

Март 13-те колхозтун баштаар черинин хуралында тургустунган байдалды чуталажып көргөш, мал чегеринин сөөртүлгенине 3 авто- машинаны, 3 тракторну дораан ки- нер деп шиптирлаан. Дору чүзкө- биле хүнде ийи удаа рейс кылдыр болза, хүнде хергекел 32—33 тон- на турда, олар 24 тонна ажит силос- ту малчынарга чедирип болуп. Ынчалза-даа март 13-тен сонгар амга чедир мал чегеринин сөөртүл- генинде күтпө үш автомашына ажиаль- дап, хүнде 12 тоннадан ашса, азы хергекелден 2,6 катан азыш чегер

чедирип турар. Колхозта четир техника бар.

Чегерилге четпезинден малга когарал болуп болза материалдыг харымсалтаны кым харымзаларыл деп айтыр салдынын турар. Мен боламын, бо таварылгада ферма- ларга, хой кыштагаларында мал чег- нерин сөөртүп чедирин хандыр- лан журунда, колхозтун дарагы болган зооветеринариянын тускай артемнигерин баштаар баштаар черин бүгү кези-нүн харым- салгалыг болуп журутур. Кышкы оларга кирген соонда малдын күжү аршып эгелей бээр болза, дораан не- меде чегерилгеде кирер деп зоо- техникти чуртум турбузга, ону «Коммунизмче орук» колхозта сагы- вайт турар.

Республиканын колхозтарында, совхозтарында бо хүнерге чедир 150 муң баш ажит чаш хураган, хой санын бызаа алдыган. Чам- дык ажиаль-агылларда арын баксы- раан болган ортумактан куу күш- түг хой санын мал бар бооп ту- рарын өөренип көргөш, амаан кыш- тын төнчүзүндө чедир кыштагалаш- кынын ажи доозарын организаста- рынче онза кичээгенин салгы не- геттинип турар.

Чаш малды чегерилге болган ба- раанын сүтү көүдөйи сорулга- биле бүгү ажиаль-агылларга өске чегерилге-биле черелештир төрүр малдарын силос-биле чегерилге чу- гула. Сүткүр инек бүрүзүндө хүнде 20—25 кг, хойга ооза 2—3 кг силос-ту бээр.

Өске чегерилге-биле черелештир чаш хураганнарын, бизааларын концентраттар-биле хүн бүрү таа- рыштыр чегерилге чутула.

Малдын баш санын камгалап алырынын бир аң чутула чүзүл бо- ла хой, бызаа кайжааларынын бол- ган өске-аза оран-саванын нитин өл- шык тургустуу болуп. Бүгү ка- жазаларын дораанында, чанында харым ырадыр өжери, агаар тыр- тар черлерин ажиальны чутула. Хой өл-шым мөөнөлгөн оран-саван- ык нитин шаштар, кургаг чадыг- биле малды доктаамал хандырыр херек.

Оон-биле чергелештир сакман- шиктерин, бызаа ажаакчыларын болган өске-аза мал ажиальны- нын ажиальн экижипил, мал кыштагалашкынын чедирчегин дооз- ыны, мал ажиальна когаралды болдурбазы эргекжог чутула.

У. ПЕТРОВ.

СӨЗҮНГЕ ЭЭ БОЛУР

„Кызыл-Хавак“ шахта январь—февральда

Элегес шахта аргелелинин Кы- зыл-Хавак шахтага чедө бөөрге, шы- да буурулгенин участоктарында күш-ажалыг көдүрүшкүн дораан билдире бээр. Шахта аргелелинде партия организациаларын секретары эш В. Курков шахтага чорутур деп тургаш, бис-биле чуталында допчузү-биле мынча диди:

— Бистин коллективин ажиаль- ышчыри чедир чылдын сөөлгү чылы- нын онзалгалын хуусаа бетинде күг- селер даш, чер-чер Советтеринге сонгулдага күш-ажалыг чедирши- нерлиг ужуражыр даш бири квар- талын онзалгалын хуусаа бетинде күсүдир деп хүлээге алганмын со- лун парылдага чарлаан болгай. Ол сөөгүнө ээ болуп даш, шактылар, инженер-техникти ажиальчылар январь, февраль айларын онзалга- ларын сан-аза, шынар-аза талазы- биле ажи күсүдөй, тонна хөмүр даш- ты казып тыварынын бот-үнезин планга үдүр 2 көпөскө чигидип, 2

айнын онзалгалында ажит 1600 тонна хөмүр дашты бүдүргөнер. Марттын 19-ка чедир нитизи-биле 35 ажит муң тонна хөмүрү тыпкан бис.

— Шахтада ажиальчыларын, ал- бан-хаакчыларын ортузунга кул- тур-массалыг болган политиктиг ки- жиндилге ажиальн канчаар тургус- кан дугайында профсоюздиг рудок дарагы эш Б. Хмылев-биле чутал- ыштымы.

Оон илерээни болза, бистин чур- туускаа коммунист нитилелди тургузарынын айтырылган болган делегенин ажиальн шимчээшкенин дугайын өөренир талазы-биле ийи белгүнү коллективке организаста- ан. Ол белгүннерге китазаларын, дээди артемниг инженер-техникти ажиальчылар болган албан-хаакчы- ларын сан-аза, шынар-аза талазы- биле ажи күсүдөй, тонна хөмүр даш- ты казып тыварынын бот-үнезин планга үдүр 2 көпөскө чигидип, 2

айнын күжү-биле база чорудуп ту- рар. Элегес суурда херөөжөнөр чө- үдөлүшкө башкылары-биле калы кижиндилге темаларында лекция- ларын ала-келерге база кылдып турар. Чижээ, январьда херөөжөнөр чөү- дөлүшкө «Кызыл хуу» деп содуу лекцияны организастаан. Оон аныкта арктен ийи ай дүргүзүндө партия биле рудок делегей бай- далынын дугайында, ажиальн чонча- рын политиктиг серемчиленин ду- гайында деп ийи лекцияларын база организастап өрттирген.

Клубта ырын, шипин, үрер хөг- жүмүчү болгучерин база организаста- ан. Ол бот-тымынгар уран чүдү коллективинин артистери чутпа Эле- гес суурга эвес, харын Туран хоорай, Кызылдын элекстростанциясына, Каа-Хем суурга Културга бажымын- га барып, солун концерттерин көр- гүскөнер. Шахтарларын алуунга кино хүн бүрүдө 2 катан бооп турар. Недела санында суббота, воскресенье

хүннеринде клубка аныктарын танчы кезежери организастап ту- рар. Клубтун шүгүмү-биле чорудуп турар массалыг ажиальн клуб эргек- челин Евгений Косерова аки дуудуп турар.

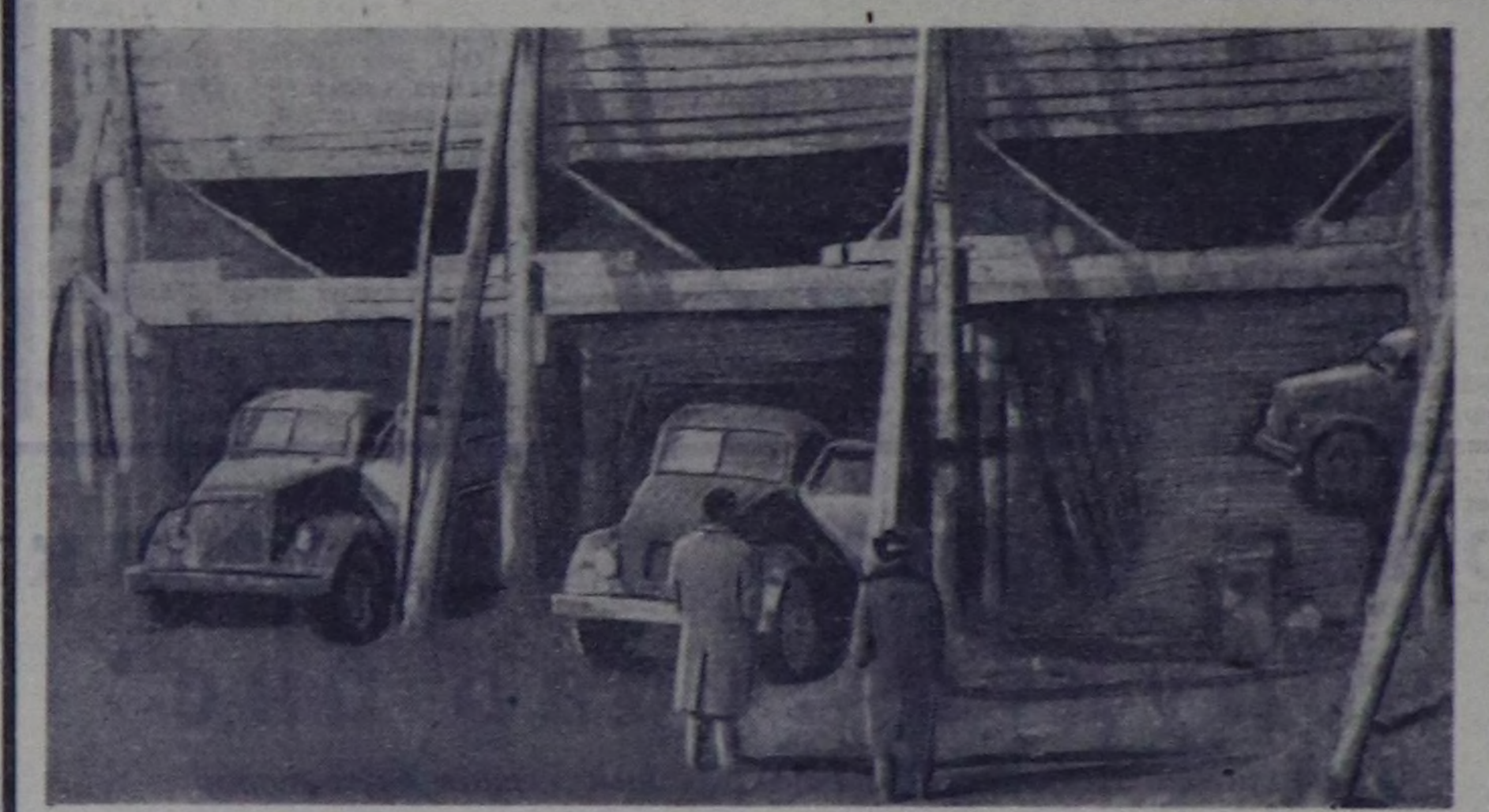
Ажиальчыларын, албан-хаакчы- ларын техниктиг билин бедир талазы-биле ажиальн мында база аки чорудуп турар. Шахта аргелелинде элекстростанциянын кургуу ажиальн турар. Ийи аки даш ажи- альн техниктиг ортумак өөрелиге черлеринде болган 14 киж ажиаль- тарын кезекки школарында 8—10 кластарда өөренип турарлар.

Шахтада азын хой ажиальчынар холумак тускай мергежил чедип алган. 10 киж элекстростанция, лебедкини, электроваз машини- нин шимчылганын алгылаан. Болар- ын азында хөмүр даш казымын Кошкар-оол, хөмүр даш казынга белектер Бадырмы, Чагар-оол, хөмүр даш чаза теспикчилери А. Дабога, Мадыр-оол болган өскелер боттары- нын мергежилин база бедиктеп, бедик төдөйрлгип ажалды киргенер.

Шахтанын ажиальчылары, инже- нер-техниктиг ажиальчылары ком- мунист күш-ажалын даш демис- ели калбаа-биле чорудуп турар. Коммунист күш-ажалын коллек- тивин деп бедик ат даш ам үеде 5 участоктар демисежип турар. Олар- ның аралында механиктиг цех, аш- тер Чуйков, Мухитин, Еренин олар- ның удурткан пролодиктер бригада- лары база бар. Эш Ф. Морозов удурт- кан хөмүр даш казычыларынын бригадала коммунист күш-ажалын даш казычыларынын бригадала деп бедик атты барык 2 чыл мурунда чаалап алган. Ын- чангап Элегес шахта аргелелинде коммунист күш-ажалын даш демисежип турар ажиаль-ишчилерин саны ажиальн, албан-хаакчыларын нити санынын 64,4 хуузу бооп ту- рар.

Элегес шахта аргелелинин «Кызыл- Хавак» шахтанын ажиаль-ишчилери бо хүнерде ыңгаар ажиальн, чүрү- тап турарлар.

О. ШИРАП,
«Шынар» тускай корреспонденти.

ЧУРУНТА: Шахтада чаа тургускан эстакададан хөмүрү машиналарга чүдүрүп тур. Фото А. СОДУНАМНЫ.

КОЛ ЧҮБЕ—СЕПТЕЛГЕНИН ШЫНАРЫ

Часкы тарылга эгелээрине чедир эвээш чураткан. Ам хар эрип ту- рар. Частын ындыг байдалы көзү- гөн ажиаль-ишчилерин улам даша- тырып турар. Ынчанмаас аргажог, часка белекел харымсалгалыг, тарылга чутула ажил. Республикка эң уузг таралган чур черде «Тин- делге» совхозунун белекелинин байдалын моон алаанда фактылар то- даралып турар. Септезе чогур тра- кторларын «Сельхозтехниканын» Танды, Каа-Хем, Бин-Хем салбыр- ларында септеткен. Чүс бир тра- кторун, он кукуруза селжалын сеп- теткен. Андалынын 95,6, селжал- ларын 87,7, култиваторларын 28,5 хуузу септеттинген. Тараа култураларынын, оң иштинде кы- зыл-тастын урезинерин четир. Чам- дык сөөртүгү урезинерин совхоз дуржула станциясынан салып ал- ган.

Бир эвес тарылга эгелээрде ме- ханизация училешелерин өөренип турар кижилер өөрелигенин четте дооскаш чедип кээр болза, бар тра- ктористер-биле казы тракторларга ийи эдечер-биле ажиальн кадрлар четип болуп. Тос хову туралда- рынын сезин совхоз септен эгелээн.

Совхоз тракторларын бодунун мастеркаланын септевейн турган, чутпа кезде ажиальн машиналарын, комбайнларын септен турар. Анаа № 7 септеки бригада аки ажиальн келген. Септекилер М. Кок-оол, Очур Ондар, Куулар Ма- дым-оол болган оон-аза өскелер ажиальн чорукчу үргүзүчү ажи- рүсүдөй турар. Механизаторлар чүс тос комбайнын ден кезин септен дооскан.

Элээн хой чамдык ажиальн күү- сетинин тура-аза, совхоз тарыл- га белед эвес байдалын көргүс- кен, ажиальн часка белекел- лин хуузаа комиссия багай ден демдегелген. «Сельхозтехника» Танды салбыры 47 тракторну сеп- тет бээр тургаш, 33-ту септезе-даа, септегенин шынары куу, барык трактор бүрүзүн чедир септезе-эн болган катан септелгеге кирген. «Сельхозтехниканын» Бин-Хем рай- онына салбыры 15 тракторну сеп- телгенин барык дооскан, оон 8 тра- кторну совхоз ала-аза, алдыган трактор бүрүзүн септелгенинде четпестердиг болганы хыналда илерээн. Ынчангап оларын совхоз- тул механизаторлары катан септен эгелээн.

«Сельхозтехниканын» Каа-Хем районына салбыры 5 тракторну ша- ла-аза септен дооскан, совхозтун ажиальчылары хуузаа алыры-биле барган хынап көргө база шынары куу болган, тракторларын чамдык кезектерин эчинеде чедир, аки шы- нарыг кылдыр септезе-эн илерээн, ыңчангап олар хүлөп алдымаан. Багай септеэн тракторларын шы- нын хынаваан болза, олар тарылга шалунге барган дораан урезини чалып чок. Ындыг чорук мурунку чылдарын практикалыгдан көзү- гөн. Кол чүбө техника септелгенин шынарын ажиальн келген. Тех- никаны катан-катан септелгеге ки- рип турар чорук «Сельхозтехника» септелге мастеркалаларын чамдык септекилеринин болган инженер-техниктиг ажиальчылары- нын чүвени кылдыра чүдү-кара- лаар, харымсалга чок чорукчу көр- гүзүп турары ол.

Күс, кым дүргүзүндө совхоз уре- зини арылгал келген хирезинде, оон арылгалашкыны ам-аза чер ал- баан. 49 муң 290 центнер кызыл- тас урезининин чүтпө 19 муң 300 центнери азы 38 хуузу чажар шы- нарында чедир арылгатынган. Оон өске тараа култураларынын уре- зинерин база чажар шынарында че- дир арылгал болгай. Арылгал уре- зин хой.

Арылгал «ОС-4» деп 6 нарын машинанын 4-ту ажиальн келген, ийиз чаа ажиальн эгелээн. Кур- не комиссия хынаа соонда, уре- зин арылгалашкыны шүтүздү. Бир- ги эдечерде 30, ийиз эдечерде 19 киж ажиальн аларган. Ам үшүз эдечерге тускай кижилер ажиальн. Бүгү урезинин чажар шынарында чедир арылгаларын апрель 11-де доосар. Бо ажиальн агроном эш В. Додаков харымтал турар.

Урезин кагалал турар төп шап- чын шөдү биче хеччээлгип, урезин алаа сымчиптастан. Шыгыг чок шанга, чаалаг чеге үр турган уре- зин хар-биле үргүзүчү хөмүжү, бо- лунуң үнелүг шынарын куулаалып турар. 4500 тонна урезин ууар аки шынарыг скелатты, төп шанын туудун моон сонгар кылмы не- геттинип келген. Амгы урезинин аки кагалалат кайгарбас болза, ол урезин баксыраарынын айымында деп комиссия демдегелген, ону дораан хораннап эгелээр негез.

Көдө ажиальн машиналары- нын, чепсек-херекселдеринин сеп- телгени база аки эвес. Септеттинген 136 селжалын хыналда соонда, катан септелгеге кирер журга та- варышкан. Кукурузанын 9 селжа- ам септеттинген. № 4 трактор-хо- ву бригаданы септелген келген

Шөлге төгөр 3979 тонна өлөкти овалал болгон. Ынды-аза болза түс черин чемичинилгенин белек- тегер талазы-биле план амдымында куусеттинген. Совхоз арктен чы- лын бо чылдын тарылганына 28 муң 477 гектар шөлдү анылар белек- теген, ам чызын аныларын 1573 гектар, ыңчангап чели чылдын доостур чылдында бүгү тарылга шө- лү үжүн муң, бежен гектар чедер. Гектар бүрүзүндө ортумак-биле тос центнер тараа дүжүдүн өстүрер, кү- рүңгө он ийи муң тонна тарааны дуужар уузг сорулга ажиальн- ынын мурунда салдыган. Ынчангап тарылга белектелинде четпестери аң кыска хуусаада чылдыры чуту- ла.

К. КУНДУП.

1965 ч. март 25.

ЧАСКЫ ХОВУ АЖЫЛАРЫ ЧООКШУЛАП КЕЛГЕН

РЕСПУБЛИКАДА ТРАКТОРЛАР СЕНТЕЛГЕЗИ

(1965 чылдын март 20-де)

Районнар	Күүсеткен хуузу
Каа-Хем	125,4
Бин-Хем	119,0
Улуг-Хем	105,7
Чөөн-Хемчик	102,2
Танды	99,2
Барын-Хемчик	91,9
Өвүр	86,7
Тес-Хем	72,3
Эрзин	71,9
Бай-Тайга	70,4
Току	40,0
Кызыл хоорай Совети	104,2
Республика нитизи-биле	99,9
1964 чылдын март 20-де турганы	98,3

Хүн келген тууду-на часкы хову ажиальны чөөшкүлап оор. Бо чутула кампанияга белекел ажиальнында шактыгыг болгу деп бүгү- ле чүдүлери чылдадып, нити сеп- телгени дооса чогур.

Тарып, чажып кириптеринин бүдүүзүндө

Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун механизаторлары кыска хову ажиаль доостуру билек, техника септелгенин дораан эгелээн болган көдө ажиальн машина- ларын 1965 чылдын февраль 23-ке чедир доозар деп шиптирлаанер. Ам түнел кандыгы?

Септезе чогур «ДТ-54», «МТЗ-50» деп маркалыг шүптү 26 тракторун 23-жун, 95 илпирин, 11 селжалын аки шынарыг кыл- дыр септен доосканнар. Септелгеге ажиальн-ынын бүгү механизаторла- рынын хой кезин дараа туттуган болган олар 4 эвөөнго тус-тус кыл- ды үстүп алган аралында чарыш- тыг ажиальн турарлар.

Септекилерден боттарынын онзалган ажиальн ак септекидиг күсүдөн тураларын саны өзүп, олар часкы хову ажиальнын кыска хуусаа бедик агротехниктиг бай- далга арттырер даш шүптү бир- легиин ажиальн турарлар. Чадан- на РТС-тин дузасы чокка

МОНУ НОМЧУНАР

БО ДУГАЙЫН БИЛІРЛЕР

ЭВЭРШ

Рейхстагтын кымын тукту аска-
нимыс соонда рейхстагтын иштине
тулуучулар ийн дун болгаш хун
иштине уламчылап келгенин билір
кижилер ийдиг-ла хой эвес.

Берлинге шаап халдаашкыны чо-
рудуп турар уеде Балтикадан шах
боже октаткан буюн чартык муң не-
мештер рейхстагтын чер ааанда
подвалдарына камгаланган олуруп-
кан. Олар бисче «Фауст» деп чыгарып
чексикти октап турган. Бо күштүг
реактивтер чексикти дык хойну под-
валдарга олар суп алгаш турган.
Рейхстагты камгалал алырчың ар-
газы чок апарганын олар бизил
кааш, ону өрттөдүк. Ол «Фауст»
деп чыгарып чексикти ужуң өр-
төөсү берген-даа магат чок.

Ол айна-ла байла-бис бир до-
мой хун турган. Иштине турган эр-
тесектер, ханаларың буюу, ша-
лаңды шымын хун, шытатын турган
болгаш чортуу солгалардан, чарык-
тардан чалбыш көстүп келген.
Эвээр кижилер—уш чус хире да-
йынчылар өрттөп турган бажын иш-
тине демисежип турганнар.

Байдалаң берген чүгө мында
эвээр турган.
Дайынчылар бир муң дөрт чус ону
хунунда — май бирини эртенде
Берлинге төүндө турар бистин
дайынчыларыс герман рейхстагтын
бажын алкан болгаш Тисленген
тугун аскан дээрин Социалфиро-
ронун медээни дыктаган. Сталин
ол дугайын май бирини дужаа-
нын база айткан.

Парижге, Лондонга, Нью-Йоркка
кижилер бурганга чудуп турган. Ра-
диону ажилдаштыргалар-ла хура-
а кылганың даажы дыктаган. А
ол уеде рейхстагтын хун турган ба-
жын иштине кызым коридор-
га, окта чыгатпаша, чегнери-бис
карактерин дугаашышан. бистин
дайынчыларыс турган.

Кижилерин оон үндүрүп болур
дээрин баталон командирине дык-
наткан. «Рейхстагтан үнүп келиер.
Ону долганыр камгаланышкан, а ба-
жын өрттөп доостурга база катан
ээлеп алыңар» деп дужаал келген.
Ынчалза-даа уер аргажок турган.
Бир кызым өрөөлгө чыгып келген,
ышка харчылар турган дайынчылар
противогазарын келип алгаш, шала
кырынга чыккан. Ол херекселдер
эвээр-ле кижиге турган. Чалбыш
бо өрөөлгө чыга тавырып кирип эг-
лээр.

Бир-ле чүве шимең-даажы-бисе
буурал дээр берген. Ханга хураң
келген үткөн сарышмаар иш өрөөл-
гө кирип эгелээр. Ол дээрге чаа ай-
мыл эвээр, а камгалал дээрин да-
йынчылар эскерип кааннар...

Чаа өөредилге чери ажиттыгын

Кызылдың чаа ажиттыгын про-
фессорлар-техниктер училешиине
келир үенин тулуучулары боттары-
нын теоретикти өөредилгенин эг-
лээр. Республиканын аязы-бүрү бу-
лударындан келген анык оолдар,
кыстар тулду талашы-бисе аязы-бүрү
мергежилдерге өөрөнүп алдылар.
Дашчылар, бызанычлар, адектирер,
чазаныччылар, малчылар, сантехник-
тер, пилотниктер даш, тулугу-
нун палтыг мергежилер моон өөр-
өңүп албас дээрл.

„Бис база шавар халдаашкынын чорудуп турар бис“

Будучуларнын чаңчыл болган
шимеңин чилиг сыгыт урей бээр.
Машиналарын тургузуптар. Булу-
нардан кижилер колонназы көстүп
келир. Олар алдан хире-ле. Мур-
нунга белик дурт-сынын оолдар ке-
лир. Оларын соондан улгады бер-
ген ар кижилер, херезеңгерлер, кыс
урутарга көстүп келир. Чыкаалган-
нар херектеринде мындыг бижимел-
дерлиг падактарлар болур: «Бис-
терин фабрикаларын үнүр октапты.
Аштарын күзөөс бис, ажилдаар
эрге даш демисежип турар бис.
Итали республика куш-ажылга үн-
дөлеттерин деп бистин конститу-
циямыс чугаалаң бе мычаш?»

«Милатекс» дээр пс-таавы фа-
брикаларын чаа чыл байыраалынын
соонда ажилчылар үндүрткен ажил-
чылар хоорайнын кулуучуларга чо-
руп турар. Ол фабрика «Итали са-
нитилелдин» болуп турган. Ол
нитилел биржаларын кагыр чо-
рунуга шуут-ла өрттөп калган, ып-
чангаш мун-мун италаларын чар-
жынчыг шыгжамдарынын бажын-
га барып олурган. Нитилелдин кар-
лаачылары сугдан кургаг үнөр ча-
даас. Бичаарга «Милатекс»
хей-хей ажилчыларын аяа-ла үн-
дүр шыдапалган.

Амыдырап чуртаарынын кара
чангыс үнөр дөзүн—ажылын шы-
кыган мындыг кижилерин дуга-
йыла төгүтүп ам чегери-даа чуга-
лап болур. Ол дээрге халалтып,
сеткил кудайларын төгү-дүр. Ру-
дниктерден хонук-хонук-бисе үнөй
турган Сардиниянын шахтарлар-
нын дугайын. Висконсин штаттан
америк компаниянын болуп турган
«Бейл» завод оларын 300 эш-
терин ажилдап үндүргенине узарла-
нышкынын дөзгө кылдыр ажил
сокамды турар ажилчыларын дуга-
йында. чаа чылды Реджо хо-
райнын төп шадуге узган Кала-
рийнын элечиктеринин дугайын
битип болур.

Төп Италиянын Сена мжузунда
Полбионс дээр бичи хоорайга
23 харлыг Франко Крузели-бисе
ташышкан мен. Мебель фабриказын-
да чазаныч кижилер болган. Амы-
дырал дугайында оон чугаазын ма-
гистифон олдыкында бижип алган
мен. Ол мында деп чугаалаң:

Басилий Ефимович Субботинин «Дайыннар канчаар доос-
турат» деп аттыг номун шеригин ном үндүр чери удавас
парлан үндүр. Ол номдан кыска үзүндүгү бөгүн парлады-
ыс.

Дайынчылар ол хенертен көстүп
келген ойбак-бисе кожазында өр-
төп калган өрөөлгө үнүп келгенер.
Немештер боттарынын күзелин че-
дип ал шыдаган. Тук өрттөмөй,
рейхстагтын кымын эргиле хевээр
турган болгаш чүгө бичи шыталы
берген.

От бичи оожурган кээрге, подвал-
дан бу үнөр черлерин база катан
ээлеп алган...

Май ийини эртен келген.

МААДЫРЛАР ХӨЙ ТУРГАН

Рейхстагты эжелеп алган кижилер-
нин санымын эвээрзени элентип.
Оон чүгө ычыл барганын чыга-
даганын билбес мен! Ол бистин чо-
густун буюн үзени тодогойлап
турарынын чыдаганы-бисе-даа бол-
ган магат чок. Бо берге уеде бир киж-
инин дугайын чугаалай берген,
оон-бисе кады тулчуп турган хей-
хей билинмес кижилерин дуга-
йында чүгү-даа ычтавас турган бол-
гай. Сөөлгү чылдарда бистер дык
хей чүүлдерин ээлеп алган бис. Ын-
чалза-даа байырлалдан байырлал че-
дир чангыс-ла кижилерин дугайын
чугаалап турар бис. Бо дээрге чан-
гыс болган байдалдын чыдаганы
болуп база магат чок! Ынчан рейх-
стагты ээлеп каш кижилер ашкан
сагындыр.

Ол канча-лаа шып эвээр!
Сөөлгү болгаш шиптирлиг тул-
чушкунга дык хей кижилер кириш-
кан. Чамдыкта сагышка кирери шы-
кан ий, уш кижилер эвээр, а черле
хей дайынчылар тулчуп турган.

Уш харын-даа дөрт батальоннар...
он шаа хире роталар орта турган.
Оларын сапы эвээр эвээр, ыччал-
зак кыдыг-ла хей эвээр. Ынчангаш
мында-ла эвээр улусту улам
эвээрзенин херээ чүу боор!

Бистин маадырларыс хей тур-
ган, оларын дык хей орта амын-
тындап чарыган. Бис оларын
маадырлыг херектеринин дугайын
ам-даа чугаалаган бис.

Ким-даа утундурбас ужурап.
Орта турган кижилер бурунун азы
бикиттинген турар ужурап. Бо бугу
дээрге тилгеленин база бир ке-
зээ болур.

Моон мурмунада билингир турган
кижилерден айткан, өскөлерин алап,
оларын дугайын доолуу-бисе чуга-
лашкан тур мен. Оларын кижилер
бурунун чүгү кылганын көрүп кө-
рөзү.

Мээд мурмунада эргилереп калган
демделе дептери чыдыр. Ол болза,
менде артып калган дивизия солун-
нарың дугаарлары ышкан, база-
ла документ болур.

Рейхстагты ап турар уеде майор
Логвиненко алдаржаан. Ол ычан
баталон командирин турган болгаш
Логвиненконун шериглери рейхстаг-
ге муруну чүктөп кирген.

Берлин болгаш рейхстаг дээр тул-
чушкуннарга биче лейтенант И. Ф.
Клочковтүз өзүлү база шылааран.
Анда Совет Эвилеленин Маадыр
деп атты тышкан.

Ол тулуучуна пулеметчу Ки-
рилл Середя маадырлыг демисежип
болгаш Кызыл Тук орденин ал-
ган.

Капитан Василий Иванович Кон-
драшов рейхстагтын иштине ажил-
дап турган хайгымчыларын башка-
рып турган болгаш Ада-чүт дайы-
нын орденинн I чегези-бисе
шайнаткан.

Лейтенант Гриценков эрес-маадыр-
лыг болгаш тывыгыр чорун көр-
гүзүп, рейхстагтын иштине баш-
тайгы дайынчылар-бисе кады чаа
таварып кирген. Ынчан ол рота ко-
мандирин турган.

Взвод командирин турган биче лей-
тенант Литвак дайынчы мергежилди,
эрес-маадырлыг чорукту көрсөткөн.
Улуг сержант Гусев салбыр ко-
мандирин турган болгаш тулуучу-
нун уезинде бажыланган офицерин
салаан.

Агров, Ахметов, Баймаков, Иван
Богданов, Павел Бреховский, Нико-
лай Бых, Михаил Габдуллин, Джу-
маев, Иван Зазула, Ишанов, Не-
востов, Степан Орешко, Михаил По-
кровский, Иван Примунов, Виктор
Протоверов... Олар рейхстагге баш-
тайгы дайынчылар-бисе кады кир-
генер.

674-ку полктын командирин подпол-
ковник Алексей Дмитриевич Пехов-
данову оларын аразыга бир ду-
гаарында кирир ужурап.

Рейхстагге шаап халдаашкынын
майор Тисленконун дивизиясы дет-
кип турган. Капитан Сагитовтүз ба-
тарезынын 76 миллиметрлг үгер-
боолары Гиммлерин чурттап тур-
ган бажынын ийги кадынын сол-
галарында рейхстагты боолал тур-
ган.

Капитан Клименков рейхстаг дээр
тулуучуна болгаш Берлинге бо-
дуну батальонун билингир уду-
ркан болгаш Александр Невскийн
ордени-бисе шайнаткан.

Анатолий болгаш Григорий Руб-
ленко алышкыларын миномет бата-
резы Хаан шөлүн таварты бурун-
гаарал турган чадаг-шериглерин
тиилелелг шаап халдаашкына час-
пас боолаашкыны-бисе дузалаан.

Маадырлыг тулчуп турган пуле-
метчу Василий Якимович рейхстаг-
тын иштине чөмөз.

Телефон харлаашкынын салбыр
командирин сержант Ермаков рейх-
стаг хун турган, тулуучуна бер-
гене минуталарында харлааша шу-
тун катал тургускан. Ермаков ми-
номет боолаашкынын таварышкан,
балыглас-ла, рейхстагтын иштине
бир дугаарында телефон дам-
чылар чугаалап эгелээр.

Кылдыр көстүп турар. 1964 чылдын
марттан декабрь чедир ажил чоктар-
нын саны үлөтүргө 122 мун кижилер,
а кездэ ажил-агылга—213 мун
кижиге немей эскен. Ол албанын
сан-мездерин-дир. Ажил чоктарынын
саны удавас 4,4 хуу өзөр деп уш-
ку чугагай база албанын сан-ме-
дзерин-дир.

Ажилдын агыга, ажилчы чоң-
нарга ууру монополиялар калчаалыг
шавышкынын калбарыган. «Моно-
полиялардын шавышкынын
агрессивти болгаш калбаа сөөлгү
уеде мырынай дам барган»—деп,
Куш-ажылдын Бүгү-ниити Итали
Конференциянын чингине секретарь
Агостино Новелла паралага кон-
ференцияга меделган. «Эконо-
микти бергедешкинерин, амыды-
рал дөзөлүн кымырлышкынын,
ажыл чокталышкыны-бисе коргу-
тушкуну ажитлап алгаш, монопо-
лиялар ээлери ажилдын болгаш
профилел шимчээшкынин аткаар
октаптыр, сөөлгү чылдарга ол
шимчээшкынин чугаа чаалап
ажылчыларын чок кымырын
оралжык турар.

Монополиялар хамыктын мурну-
да ажилчы агынын экономикти
политиканы тодарадырынга кандыг
бир салдар чедир аргалын чок
кымырын кылдыр. амыдыралдын
өрткө-үзенин өзүлдегине дууш-
тур ажил төлөврин бейдер чорук-
ту негезинге профилелдеринде
чешээржиге чедип алырын орал-
дажып турар. Ол дээрге херектин
чангыс талашы-дир. Херектин ийги
талашы чүл дээрге, заводтарынын
богаш фабрикаларын иштине буду-
руге жөдөр-бисе чугаалаашкыны-
н чорудар. будуруге ажил болгаш
ажылдарынын, ажил төлөвринин
болгаш куш-ажыл камгалагынын
айтыргаларын оларын-бисе чугаа-
лажып дугайында агынын чилг
тулуучуларын ажилчы чоңар-
ын чаалап алган эргенин олардан

Улуг сержант Николай Берди-
ковтун 1408 дугаарлыг үгер-боо
расчеду рейхстагге шаап халдааш-
кына киришкен.

Гвардия улуг лейтенант Николай
Печерский ротаны командирин
шаван, маадырлыг демисежип
болгаш Кызыл Тук орденин алган.

Улуг сержант Иван Лысенко хай-
гымчы турган. Ол элэн каш немеш
офицерин тулуп алган болгаш
оларын аразыга бир генерал база
бар болган.

Павел Грибов — адымын рота-
нын командирин. Ол рейхстагтын
иштине дайлаажып турган бол-
гаш оон соонда 20—25 кижилг
ротазы-бисе подвалдар хайгаар
дугайында даалганы алган.

Рейхстагтын иштине дивизиянын
полккомандирин болгаш полктын
агитаторларын, политажылдакчылар,
капитаннар И. Матвеев болгаш
А. Прелов олар тулчуп турган.

Офицерлер: рота командирин капи-
тан Ярунов, пулемет ротазынын ко-
мандирин лейтенант Герасимов, ба-
тальон штавынын начальниги Гусев,
миномет батареазынын командирин
лейтенант Минаков, батальонун
парторгу лейтенант Петров, полк
командиринин орадакчы Соколов-
ский олар рейхстаг иштине турган-
нар.

Батальонун парторгу Исакон Ка-
римджан турган. Ол Одерге болгаш
Хаан шөлүгө удуруткуч мергежилди
көргүзүп, рейхстагтын ханаларын
чангына дайынчыларын шаап хал-
даашкыне сорук кирип турган бол-
гаш Кызыл Тук ордени-бисе ша-
ннаткан.

Ол сөөлгү тулуучуна анык
дайынчылар, комсомолчулар эрес-
маадырлыг чорукту көрсөткөн. Аяа-
дайынчылар, сержантылар болгаш
офицерлер (Шейко, Антонов, Ильо-
шенков, Патрышев, Карбулов,
Шильников, Попов, Орленко дайын-
чылар чазактын шанилдарына
кирген. Оларын иштине сес
кижиге — Совет Эвилеленин Маа-
дыры деп атты тыпсырын дилээр.

Бодумун 150 дугаарлыг дивизия-
нын дугайын борта чугаала-
ным билингир.

Оон еске хей-хей кижилерин бо-
данжы кирир ужурап ийик. А
олар дык хей.

Бо кыска чечен-чугааларын би-
жээш, оларын иштине кымын-
даа утпаан мен, шуутуу сагышым-
да бар деп чугаалап эргелг мен...

Оларын шуутуунун аттары
аалап убурап турган. Кымын-даа
утуп болбас!

Маадырларын аттары шууту бил-
динген турар ужурап. Оларын
шуутуунга чоргаарларын бис!

ТЕЛЕГРАФ ДЫҢНАДЫП ТУР БҮГҮ-НИИТИ КИЧЭЭНГЕЙ

Космостун совет маадырлары —
Павел Беляевти болгаш Алексей Лео-
новту москвалыктар уткуп алганын
дугайында болгаш Кызыл шө-
лө болган митинг дугайында дындай-
лар делегейин бүгү-ле информация
агентилеринин корреспондентле-
рини Москвадан дамчыдылгалары-
га еске бүгү дындайгыларын үзе ки-
ришкен.

Кызыл шөлдү өзүлү-ла сорук ки-
ришкенин хаара туткан турган деп,
Франс Пресс агентиледин коррес-
пондентти дыктаган.

«Космоска чадаг кылаштан»
Алексей Леоновка болгаш оон эжи —
космонавт Павел Беляевке москвалы-
ктар бөгү алдар туткан, оларын эн-
дир-чагаайы-биле уткуп алган — деп,
Рейтер агентиледин корреспондент-
ти Лондонге телеграфтаган.

Кежэки отөттөргүн чорудупкан
болгаш космостун совет шингээдин
айтыргалына алдар болдурган
Кремльге байраладыг хулап-алы-
шынын дугайында дындайгылар эг-
лээр.

Кызыл шөлдү болган митингге Со-
вет Эвилеленин Коммунисттик партия-
нын ТК-зынын Бирги секретары
Л. И. Брежневти чугаазын бүгү-ле
агентиледер таймырлаашышан.

космостан көөрге, чер ыжым кылдыр
көстүп турар болза-даа, бистин чер-
нине делегейинс ындаг-ла шөлөөн эвээр
болуп турар дээр Брежневтин састе-
ри онзалал айткан. «АКШ-тын им-
периалистеринин Вьетнамда кысыл
турар дайыннын оду еске район-
нарже-даа тараары-биле кыжанып,
бүгү-ниити тайынгга айымыды тур-
гузуп турар» дээринин дугайында
Брежневти меделелги америк
агентиле Юнайтед Пресс чижек
кылдыр кирип турар.

Вьетнамда америк агресивилерге
Л. И. Брежневти мында даан сагын-
дырышкынын Франс Пресс кирген:
«Сөөлүдө барып үнүп шыдавай ба-
рып болур ындаг тамыны буттары-
арын алаанга боттарынын кем-
буруулу үзүлгөдешкинери-биле
калып турар-дыр салар».

Космонавтика кижиги төрөлгөтөтүн
эрге-ажыктарына удуурамыштыр
үзүлгөдешкенин болгаш дайыннын
чепсээ кылдыр ажыгалгынын болу-
шубас дээр Коммунисттик партиянын
болгаш бүгү совет улустун шиптир-
лиг чорук Кызыл шөлдү СЭКП ТК-
нын Бирги секретары Л. И. Бреж-
невтин чугаазында, а ол ышкан
Кремльге байрлыг хулап алыш-
кына ССРЭ-нин Министрлер Чөүлө-

лини Даргазы А. Н. Косыгинин
чугаазында илеретингенин бүгү-ле
даштык агентиледер онзалал айт-
кан.

Совет Эвилели «империалисттик аг-
рессияга уду демисежип турар Вьет-
намнын маадырлыг улузунга дуу-
ламчыны көргүзүп турар» болгаш ол
«дууламчыны моон сонгаар-даа көр-
гүзөр алаар» деп, Кремльге хулап
алышкына ССРЭ-нин Министрлер
Чөүлөлини Даргазы А. Н. Косы-
гинин чугаалаанын америк агентиле
Юнайтед Прессе дындайгыларын
бирозынине онзалал меделгенин

«Воскол-2-ник» шенелеш-шынчыл
эртенин мурнуна чаа перспектив-
ларын ажилдып. Айга болгаш еске-
лаа дээр буюмдарын берип хо-
нарынын айтыргаларын шиптирле-
риге орутку салып турар дээринин
дугайында А. Н. Косыгинин сесте-
рин барын чүктүн информация
агентиледери база-ла онзалал ай-
тып турар.

(СЭТА).

АКШ-та „Джеминай“ деп космос кораблин салып үндүргени

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Март 23-те
АКШ-та Кеннеди шенекте ракета
баазасында иштине космонавт В.
Гриссом биле Дэй. Янг олурган «Дже-
минай» деп космос кораблин салып
турган. Салып үндүрүшкүнүн
программанын буугар алдыга кос-
мос корабли Черин долгандыр уш
аатар дескилер ужурап.

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Март 23-те
Кеннеди шенекте Черин спутни-
ни орбитазына салып чыгарган, иш-
тинде ийн космонавтарлыг «Джеми-
най-3» деп америк космос корабли
Атлантика океанда Грала-Теркс орту-
дуктун (Багамск ортудуктун) рай-
онунга сугта хонупкан. Иштине ко-
снавтар Вирджил Гриссом биле
Джон Янг олурган корабли Черин
долгандыр уш удаа дескинен болгаш
болупун орбитазынын параметрин
эскертп сорулга-бисе уш башка-
рылганы күткөткен.

Америк информас агентиледерин
дындайгы турары-биле алдыга, суг-
та хонупкан соонда бир шак хире
болганда космонавтар Вирджил Грис-
сом биле Джон Янг оларын вертол-
ет-биле хонупкан черинден каш-каш
километр ырак турар «интепид» деп
авианосетте чедирп келген. Агентиле-
дерин меделгени-биле алдыга, 4
шак 54 минутта ургулчүлүн ужу-
душкун соонда бир космонавтын
байдалы эки.

Парашюттар-бисе дүжүргөп во-
зозлаар «Джеминай-3» деп космо-
кораблин суг кырынга ызындырып
тургузары-биле тускай камгалал кур-
жаан кедирген болгаш кораблы
эваносет-бисе уштуп алган.

Редатор Н. И. КУДАНИ.

Хан-Тегри пиктин районунда Пе-
льчек менти доштарда гөшкөлө-
нөр зар.

Фото А. ПОЛЯКОВУУ.
СЭТА-нын фотохроникасы.

Тыва АССР-нин Чоннун амыдырал-хандырылга эрге-
лединин одаар чүүл сайгарар талазы-биле республика
конторазы 1965—1966 одалга сезонунда хереклекчилерге
сорттуг хөмүр дашты болгаш ыяшты чедирп бээр-биле
садарын 1965 чылдын апрель 1-ден эгелеп организастаар
деп турарын одаар чүүл хереклээр бүгү будурулгелерге
болгаш чонга дындадып турар.

Одаар чүүлүдү бээринин дараазында чурумун доктаат-
кан:

Чурттакчы чонну олаар чүүл-биле бажынга чедирп
бербишан хандыраарын 1965 чылдын октябрь 1-ге чедир
чорудар.

Коммунал-амыдырал болгаш чурталга, уруглар ал-
бан черлерин сорттуг хөмүр даш-биле 1965 чылдын сен-
тябрь 1-ге чедир хандыраар.

Кызыл хоорайда хереклекчиге, «Кызыл хавак» шах-
тадан сөөртүп чедирп бээрин киир санаарга, тонна хо-
мүр даштын өртээ 8 рубль 56 көпөк. Чадаана хөмүр
даш уругайында — тоннанын 10 рубль 90 көпөк.

Дуг ыяштын өртээ чедирп бээр хөлезинин киир са-
наарга, кубометринин 4 рубль 50 көпөк, чедирп бербес
болза, 4 рубль. Хырттын болгаш долганыч ыяштын өр-
төн чедирп бээрин киир санаарга, кубометринин 3
рубль, чедирп бербес болза 2 рубль 63 көпөк.

Шаг-үени эрттирбейн, хөмүр дашты болгаш ыяшты
доктааткан хуусааларында